

РЕШЕНИЕ

№ 32

гр. София, 05.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Б СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Станимира Иванова

Членове: Райна Мартинова
Г. Стоев

при участието на секретаря Й. В. Петрова
като разгледа докладваното от Станимира Иванова Въззивно гражданско дело № 20211100513078 по описа за 2021 година

при секретаря Йорд. Петрова, като разгледа докладваното съдия Станимира Иванова **въззивно гр. дело № 13078 по описа за 2021г.** на СГС, за да се произнесе взе предвид следното.

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 20146925/28.06.2021г. по гр.д. 27556 по описа за 2020г. на Софийски районен съд, 70-ти състав е възстановена запазена част на **М. В. Х.**, ЕГН ***** от наследството на **В.Ж. Х.**, накърнена със саморъчно завещание от ****г. с което наследодателят му **В.Ж. Х.** е завещал на **В. А. Х.** апартамент № 15, находящ се в гр. София, ж.к. Младост, бл. **** с прилежащото му избено помещение и идеални части от общите части на сградата и със саморъчно завещание от 07.02.1997г., с което ѝ завещал апартамент № 40 , находящ се в гр. София, ж.к. **** с прилежащото му избено помещение и идеални части от общите части на сградата, като **В. А. Х.**, ЕГН ***** е осъдена да заплати на **М. В. Х.**, ЕГН ***** сумата от **33 566,67лв.** ведно със законната лихва от влизане в сила на съдебното решение до окончателното ѝ погасяване; като неоснователен са отхвърлени исквете на **М. В. Х.**, ЕГН ***** срещу **В. А. Х.**, ЕГН ***** с

правно основание **чл. 108 от ЗС** за установяване съществуването на правото му на собственост върху 1/3 ид.ч. от **апартамент № 15**, находящ се в гр. София, ж.к. Младост, бл. **** с прилежащото му избено помещение и идеални части от общите части на сградата и **апартамент № 40** , находящ се в гр. София, ж.к. **** с прилежащото му избено помещение и идеални части от общите части на сградата и за **предаването на владението** им, като В. А. Х. е осъдена да заплати на М. В. Х. съдебни разноски от 385лв., В. А. Х. е осъдена да заплати на адв. Г. С. В. възнаграждение от 600лв., М. В. Х. е осъден да заплати на В. А. Х. съдебни разноски от 600лв., М. В. Х. е осъден да заплати по сметка на СРС 177,20лв. държавна такса по делото.

Срещу така постановено решение е депозирана въззивна жалба вх.№ 25126439/04.08.2021г. по регистъра на СРС **от ответника по исковете В. А. Х., ЕГН ******* с адрес: гр. София, ж.к. **** . Изложила е съображения, че решението по иска по чл. 108 от ЗС е недопустимо, а в останалата част е неправилно, постановено при нарушение на процесуалния и на материалния закон, необосновано. Посочила е, че иск по чл. 108 от ЗС бил предявен като евентуален на иска по чл. 30 от ЗН и доколкото иск по чл. 30 от ЗН бил уважен, то СРС не следвало да се произнася по иска по чл. 108 от ЗС. Имала интерес да обжалва решението по иска по чл. 108 от ЗС, защото то било недопустимо. Неправилно било кредитирано от СРС заключението по техническата експертиза, оценките на двата апартамента не съответствали на действителните такива. Цените на имотите започвали да нарастват една след 2018г., към 2017г. те били значително по-ниски. Цените на предлагане, взети предвид от вещото лице не съответствали на цените, на които действително се продавали имотите, вещото лице посочило цени, идентични с тези за ново строителство, а не на панелни апартаменти построени преди повече от 40 години. Следвало да се приложи метода на амортизационна възстановителна стойност. През 2017г. и през 2018г. пазарът на имотите бил умерен, а не динамичен както било в годините след това, а това не било съобразено от вещото лице. В о.с.з. пред въззивния съд е посочила, че няма промяна в състоянието на имотите за периода от огледа на вещото лице, изготвило заключение пред СРС, до момента. Претендирал е разноски. Оспорил е поради прекомерност претнецията на насрещната страна за разноски.

Въззиваемият- ищец М. В. Х., ЕГН ***** със съдебен адрес: адв. Г. В., гр. София, ж.к. **** е оспорил жалбата. Навел е твърдения, че

решението е допустимо и правилно. Оценката на имотите по техническата експертиза съответствала на критериите на Български стандарти за оценяване, утвърдени от КНОБ на 17.18.03.2018г. Същото било съобразено с цените по сделките в периода 2017г., съдържащи се в архив на оценителя, не били взети предвид цени за 2021г. Представената от въззивника оценка била към 2016г. и неотносима към предмета на делото. Метод на възстановителната амортизационна стойност се прилагал само за трайни насаждения и за горски фонд, не бил приложим в случая. Посочил бил с молбата от 03.09.2020г., че иск по чл. 108 от ЗС е кумулативно съединен с иска по чл. 30 от ЗН и правилно СРС се произнесъл по иска по чл. 108 от ЗС. В о.с.з. от 28.11.2022г. пред въззивния съд е посочил, че предявените иски са кумулативно съединени. Претендирал е разноски.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

Първоинстанционният съд е сезиран с искова молба от 26.06.2020г., вписана в Агенция по вписвания вх. рег. № 53410/24.09.2020г., акт № 297, том IX, дело № 40913/2020г. на **М. В. Х.**, ЕГН *****, срещу **В. А. Х.**, ЕГН *****, с която е поискал от съда **на основание на чл. 30, ал.1 от ЗН на възстанови запазената му част от наследството на от наследството на В.Ж. Х.**, починал на 27.11.2017г., нахърнена със саморъчно завещание от ****г., с което наследодателят му В.Ж. Х. е завещал на **В. А. Х. апартамент № 15**, находящ се в гр. София, ж.к. Младост, бл. **** с прилежащото му избено помещение и идеални части от общите части на сградата и със саморъчно завещание от 07.02.1997г., с което ѝ завещал **апартамент № 40**, находящ се в гр. София, ж.к. **** с прилежащото му избено помещение и идеални части от общите части на сградата, като **В. А. Х.**, ЕГН **** бъде осъдена на основание на **чл. 108 от ЗС** да предаде на **М. В. Х.**, ЕГН **** собствените му по наследство от В.Ж. Х. **1/3 ид.ч. от апартамент № 15**, находящ се в гр. София, ж.к. Младост, бл. **** с прилежащото му избено помещение и идеални части от общите части на сградата и **апартамент № 40**, нахосящ се в гр. София, ж.к. **** с прилежащото му избено помещение и идеални части от общите части на сградата. Навел е твърдения, че двата имота били придобити от В.Ж. Х. по време на брака му с майката на ищеца В. А. Х., ищецът имал влошени отношения с майка си, не бил допускан до тези имоти, преди месец разбрал за двете завещания, с които

баща му завещавал на майка му имотите, така била накърнена запазената му част. Претендирал е разноси.

Ответникът **В. А. Х.**, ЕГН ***** е оспорил исковете. Навела е твърдения, че сключила брак с **В. Х.** през 1956г., осиновили ищеца, отглеждали го като свое дете, но той не проявявал нужното уважение и зачитане от него като родители, възнамерявали да предприемат действия по прекратяване на осиновяването му, но не го реализирали, надявайки се че с времето ищецът ще улегне и ще стане по-човечен в отношенията, каквато промяна не настъпила, след смъртта на съпруга и ищецът я бил и с Решение по дело 45515/2019г. на СРС била издадена заповед за защита по ЗННД, това му поведение станало причината да обяви двете саморъчни завещания на **В. Х.** през 2020г. Необходимостта от средства за издръжката и я принудили да продаде апартамент № 40 Признавала правото на ищеца да получи припадащата му се запазена част от наследството на **В. Х.**, същата била на стойност от 35000лв. Не допускала ищеца до ап. № 15, защото същото му било забранено и с Решението по дело 45515/2019г. Посочила е, че възстановяването на запазената част следва да се извърши с парично уравнение, евентуално намалението да се извърши с апартамент № 40. В о.с.з. от 26.03.2021г. е посочила, че вече е продала и апартамент № 15. Претендирал е разноси.

С Определение от 28.01.2021г. СРС е посочил че исковете са предявени кумулативно с оглед на наведените факти и искания.

В първото о.с.з. ищецът е посочил, че при изготвянето на проекта за доклад СРС правилно е разбрал волята му по отношение на предявените искове.

Прието е неоспорено от страните удостоверение за наследници, издадено на 01.06.2020г. от СО, район младост, съгласно което **В.Ж. Х.**, ЕГН ***** е починал на 27.11.2017г. и е оставил за наследници по закон съпругата си **В. А. Х.** и сина си **М. В. Х.**.

Прието е неоспорено от страните удостоверение за граждански брак № 131/1956г., съгласно което **В.Ж. Х.** и **В. А. Г.** са сключили граждански брак на 07.07.1956г.

Приет е неоспорен от страните документ озаглавен „ саморъчно завещание „ изписано ръкописно, носещо подпис за **В.Ж. Х.** поставен след

текста , съгласно който на 01.11.1993г. В. Х. е съставил завещание, с което е завещал на съпругата си В. А. Х. притежаваните от него движими вещи, спестовен влог, както и притежавания от него апартамент № 15 в гр. София, ж.к. **** състоящ се от две стаи , кухня и сервизни помещения, избено помещение № 15 с площ от 3,49кв.м. и 3830% ид.ч. от общите части на сградата и съответното право на строеж върху терена, описани са границите на имота. На лицевата страна на документа е отбелязано вписването му в Агенция по вписвания на 14.02.2020г.

Приет е неоспорен от страните документ озаглавен „ саморъчно завещание „ изписано ръкописно, носещо подпис за В.Ж. Х. поставен след текста , съгласно който на 07.02.1997г. В. Х. е съставил завещание, с което е завещал на съпругата си В. А. Х. притежаваните от него движими вещи, спестовен влог, както и притежавания от него апартамент № 40 в гр. София, ж.к. **** състоящ се от стая и кухня, сервизни помещения със застроена площ от 44,35кв.м. заедно с избено помещение № 13 с полезна площ от 2,67 кв.м. и 2,215 ид.ч. от общите части на сградата и от правото на строеж върху терена, като са описани границите на имота. На лицевата страна на документа е отбелязано вписването му в Агенция по вписвания на 14.02.2020г.

Приети са протоколи от 14.02.2020г. съставени от нотариус М., рег. № 389 на Нот.К., с които двете горепосочени завещания са обявени.

Приет е неоспорен от страните договор от 13.07.1987г. съгласно който В. и В. Х.и са закупили по реда на Наредбата за държавни имоти апартамент № 15 в гр. София, ж.к. **** състоящ се от две стаи , кухня и сервизни помещения, избено помещение № 15 с площ от 3,49кв.м. и 3,830% ид.ч. от общите части на сградата и съответното право на строеж върху терена.

Приет е нотариален акт № 11/02.09.1996г. съгласно който В. и В. Х.и са закупили от М.Г. апартамент № 40 в гр. София, ж.к. **** състоящ се от стая и кухня, сервизни помещения със застроена площ от 44,35кв.м. заедно с избено помещение № 13 с полезна площ от 2,67 кв.м. и 2,215% ид.ч. от общите части на сградата и от правото на строеж върху терена.

Приет е нотариален акт № 90/15.07.2020г., съгласно който **на 15.07.2020г.** В. Х. е продала на Б.С.Ш. **апартамент № 40** в гр. София, ж.к. **** състоящ се от стая и кухня, сервизни помещения със застроена площ от 44,35кв.м. заедно с избено помещение № 13 с полезна площ от 2,67 кв.м. и 2,215% ич.

от общите части на сградата и от правото на строеж върху терена.

Приет е нотариален акт № 156/19.11.2020г. съгласно който на **19.11.2020г.** В. Х. е продала на И.Г.М. **апартамент № 15** в гр. София, ж.к. **** състоящ се от две стаи , кухня и сервизни помещения с площ от 65,06кв.м. , избено помещение № 15 с площ от 3,49кв.м. и 3,830% ид.ч. от общите части на сградата и съответното право на строеж върху терена, като продавачът си е запазила вещното право на ползване върху имота пожизнено.

С прието по делото пред СРС заключение по съдебно-техническата експертиза вещното лице след оглед на имотите и запознаване с документи по делото е посочило, че **към 27.11.2017г.** пазарната стойност на процесния апартамент **№ 15 е 122 200лв., а на ап. № 40 е 79 200лв.** Вещното лице е посочило, че е огледало апартамент № 15, запознало се е със снимки на двата имота отразяващи състоянието им към 2017г., предоставени му от страните, като е посочило че с изключение на обичайното овехтяване състоянието на апартамент № 15 към момента не се отличава от това през 2017г. Посочило е, че за оценката е ползвало метода на пазарните аналози, защото пазара на имотите в ж.к. Младост в гр. София е добре развит и има достатъчно пазарни свидетелства за продажби в района. Вещното лице е описала подробно състоянието на ап. 15, както и че е в панелен блок, посочило е 5 подобни имота по местоположение и площ, данни за които са послужили за определяне цената на ап. 15 към ноември 2017г. , като данни за три от тези имота са от реални сделки, а два от тях са по офертни цени, за офертите е приложена корекция поради отложения характер на сделката. За ап. № 40 е посочено, че е в панелен блок, описанието му е по предоставени снимки и анкета на страните за състоянието му, оценката е изготвена въз основа на 7 пазарни свидетелства две от които са по реални сделки, а останалите – по офертни цени но с приложена корекция поради отложения характер на сделката. Посочило е, че цените посочени в нотариалните актове, вписани в АВписвания обикновено сочат за продажна цена данъчната оценка на имотите или близка до тях цена, което не била реалната цена на сделката. В заключението посочените цени на реални сделки били такива, за които имала информация от колеги за сключени сделки. Всички посочени в заключението пазарни свидетелства били за панелни блокове.

С прието пред въззивния съд заключение по тройната съдебно техническа

, вещите лица след запознаване с документи по делото и описанието на имотите, изготвено от вещото лице, изготвило заключението пред СРС са посочили, че **към 27.11.2017г.** пазарната стойност на процесния ап. № 15 е **100 906лв., а на процесния ап. № 40 е 74 424лв;** към момента стойността на ап. 15 била **181 453лв., а на ап. № 40 била 109 294лв.** Посочили са, че са използвали сравнителния метод и са приложили таблици с по пет оферти за всеки имот, не извършили оглед на имотите, защото описанието на имотите било подробно в единичната експертиза, страните не твърдели, че има промяна в състоянието на имотите от посоченото в единичната експертиза. Вещите лица са посочили че за оценката са използвали сравнителния метод, който в случая бил подходящ, както и че са ползвали по 5 подобни оферти за всеки имот.

Прието е извлечение от интернет-сайт за продажба на имоти, сочещ ръст на цените на имотите през 2019г., 2020г., както и че в този период новото строителство е 90% от сделките.

С оглед на така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК въззивния съд се произнася служебно по валидността на решението а по допустимостта му – в обжалваната част. По останалите въпроси въззивния съд е ограничен от посоченото в жалбата.

В конкретния случай постановеното по делото решение **е валидно и в обжалваната част е допустимо.** Действително, първоначално ищецът е посочил, че исковете по чл. 108 от ЗС са предявени като евентуални, но основанията на които е твърдял, че е собственик на 1/3 ид.ч. от имотите са били обосновани с притежанията му по наследство от В. Х., които са били предмет на двете завещания, тоест имало е противоречие в твърдеията и исканията. Констатирайки тези противоречия районният съд е приел в проекта за доклад, че исковете са съединени кумулативно и в първото заседание пред СРС ищецът изрично е посочил, че правилно била разбрана волята му от СРС при изготвяне на проект за доклад по делото, сочейки, че исковете за възстановяване на запазена част от наследството на Х. и тези по чл. 108 от ЗС са кумулативно съединени. Така направените изявления на ищеца съдът приема, че представляват уточнение на исковата молба, което е

било необходимо. Пред въззивния съд ищецът е потвърдил, че исковете са предявени кумулативно, поради което и съдът приема, че произнасяйки се и по исковете по чл. 30 от ЗН и по исковете по чл. 108 от ЗС районният съд е постановил допустимо съдебно решение.

По правилността на решението в обжалваната част:

Съгласно разпоредбата на чл. 30, ал.1 от ЗН наследник с право на запазена част, който не може да получи пълния размер на тази част поради завещания или дарения, може да иска намаляването им до размера, необходим за допълване на неговата част, след като се прихванат направените в негова полза завети и дарения с изключение на обичайните дарове. Правото да се иска намаление на завещателно разпореждане/дарение е имуществено право и то може да се упражни и от наследници на лице с накърнена запазена част, но не може да се упражни от други приобретатели на наследствени права, освен ако то не им е прехвърлено изрично (ППВС №7/73). Намалението се извършва в размер, необходим за допълване на запазената част на наследника, който го е поискал – то не ползва другите наследници, които не са направили такова искане. При възстановяване на запазена част се прихваща завещаното/дареното в полза на наследника с право на запазена част.

Искането за намаляване на завещателни или дарствени разпореждания е самостоятелно субективно право, което се реализира чрез конститутивния иск по чл. 30, ал.1 от ЗН. Правото да се иска намаляване на завещание или дарение има имуществен характер и е ограничено със срок – общата погасителна давност по чл. 110 от ЗЗД, като за дарения началото на давностния срок е моментът на откриване на наследството. Това е така, защото за разлика от завета, при дарението надареният упражнява правата си по договора от момента на приемане на дарението, тоест от сключване на договора за дарение, но накърняването на запазената част се определя към момента на откриване на наследството и едва тогава за наследниците със запазена част възниква правото по чл. 30, ал.1 от ЗН и от този момент започва да тече 5 – годишната давност по чл. 110 от ЗЗД.

Когато наследникът упражнява правото си по чл. 30 от ЗН спрямо лица, които са наследници по закон, не е необходимо той да е приел наследството по опис.

При направено искане по чл. 30 от ЗН следва да се направи наследствена

маса, в която да се включи цялото наследство, което е принадлежало на наследодателя към неговата смърт- имущества, права и задължения. Ако по делото не е установено наследодателят да е притежавал други имоти към момента на смъртта си, освен завещаните/дарените, масата се формира само от завещаните/дарените имоти.

Разполагаемата част и размерът на запазената част се извършва съобразно чл. 31 от ЗН, като располагаемата част се изчислява върху чистия актив – само от него могат да се правят облагодетелствания. Към тази маса се прибавят даренията, като тяхната стойност се определя към момента на подаряването ако са движими вещи, а на другите имоти- към откриване на наследството. При така определената наследствена маса се определя располагаемата и запазената част като цифров израз и ако се установи, че наследодателят е излязъл от рамките на располагаемата част, то съдът постановява намаляване на дарението по реда на чл. 32-37 от ЗН. Ако имуществото, с което е надхвърлена располагаемата част не може да се върне в натура по правилата на чл. 36 от ЗН, то намалението се извършва чрез заплащане на съответната сума на наследници със запазена част. Ако стойността на имота надвишава располагаемата част с повече от $\frac{1}{4}$, то тогава целият имот остава в наследствената маса, а на лицето в чиято полза е направено дарението се присъжда за уравниение стойността на располагаемата част. Ако имотът не надвишава с повече от $\frac{1}{4}$ располагаемата част, то тогава лицето, в чиято полза е направено дарение/завещание може да задържи имота, като заплати на наследника стойността на запазената част към момента на намаляването. Ако лицето в чиято полза е дарение/завещание е наследник със запазена част, то той може да задържи имота и да плати съответни уравниения, ако стойността на имота не надхвърля располагаемата част и запазената част на този наследник.

Действията по формиране на масата по чл. 31 от ЗН са действия на съда. При формиране на масата съдът следва да вземе предвид всички имущества, права и задължения на наследодателя към момента на неговата смърт, които са установени от събраните по делото доказателства. Масата се формира само от онези имущества, които са установени от събраните по делото доказателства. Ако липсват доказателства за някои имущества, за които са наведени твърдения, то масата по чл. 31 от ЗН се формира без тях. Заветникът/надарения имат интерес да установят по-голям обем на масата по

чл. 31 от ЗН, а наследникът предявил иска за възстановяване на запазена част няма такъв интерес. Имуществото, включено в състава на наследството се оценява съобразно стойността, която е имало към момента на откриване на наследството, но даренията съобразно чл. 31 от ЗН се оценяват съобразно момента на подаряването за движимите вещи. Паричното уравнение се изчислява с оглед на стойността на имотите към момента на намалението с решението по чл. 30 от ЗН.

В случая по делото се установи от приетото удостоверение за наследници, че В.Ж. Х. е починал на 27.11.2017г., наследниците му по закон са страните по делото – син и съпруга, като към момента на откриване на наследството му той е притежавал по 1/2 ид.ч. от процесните апартамент № 15 бл. 344, ж.к. Младост 3, и апартамент № 40 в бл. 431 в ж.к. Младост 4, гр. София. По делото не се спори и се установява от приетото удостоверение за сключен граждански брак, нотариален акт от 1996г., договор от 1987г., че двата имота са придобити възмездно по време на брака на В. Х. и на В. Х., поради което и с оглед на процесуалното поведение на страните, то правилно районният съд е приел че така придобитите имоти са били тяхна съпружеска имуществена общност. След прекратяване на тази общност със смъртта на В. Х., в неговото наследство са останали по 1/2 ид.ч. от всеки от двата имота, а за В. Х. е останалата 1/2 ид.ч. от тях.

Установи се по делото, че В. Х. е починал на 27.11.2017г. и е оставил за наследници по закон съпругата си и сина си, поради което и съобразно разпоредбата на чл. 29 от ЗН запазената част от наследството е 2/3 разполагаемата част е 1/3.

По делото не се спори, а и се установява от събраните по делото доказателства, че с двата завета е нахърнена запазената част на М. Х. от наследството на В. Х.. По делото не се твърди и не се установява към момента на откриване на наследството му В. Х. да е имала задължения, не се установява да е притежавала други имущества освен процесните ап. 15 и ап. 40, не се установява той да е извършила други дарения приживе или завещателни разпореждания освен с процесните два завета. При така установеното съдът приема, че при формиране на наследствената маса следва да се включат само 1/2 ид.ч. от двата процесни недвижими имота – ап. 15 и ап. 40. Стойността на тези части от имоти към момента на откриване на

наследството съдът приема за установено по делото, че е общо **87 665лв.**, а към момента – в размер на **145373,50лв.** Тези стойности се установяват от приетото по делото заключение по тройната съдебно-техническата експертиза, което съдът кредитира като вярно и задълбочено, неопровергано от останалите събрани по делото доказателства, резултат от категоричните изводи на три вещи лица, обосновава същите с ползване на сравнителния метод и на по пет оферти за подобни на процесните имоти към двата момента. В случая имотите се намират в район с развит имотен пазар, поради което и сравнителния метод е подходящ, какъвто е изричният извод на вещото лице по единичната експертиза, а и имплицитно съдържащия се такъв извод в заключението по тройната техническа експертиза и който съдът кредитира. Действително, вещите лица са посочили, че не са извършили оглед на имотите, но доколкото въззивникът изрично е посочил, че няма промяна в имотите от момента на единичната съдебно-техническата експертиза, при заявено от вещите лица ползване на описание от единичната експертиза, то съдът приема, че не е било необходимо имотите да се оглеждат и от вещите лица по тройната експертиза, достатъчно е, че те са ползвали описанието на имотите по единичната експертиза. С оглед гореизложеното съдът приема, че относими за определянето на разполагаемата и запазената част, са $\frac{1}{2}$ от сумите посочени от тройната експертиза като цена на имотите към ноември 2017г.-аргумент от чл. 31 от ЗН. Сумите за възмездяване на наследник със запазена част се определят към друг момент – този на конститутивното съдебно решение по чл. 30 от ЗН, с което се постановява промяната, поради което и релевантно за определянето на сумите за възмездяване е моментът на намаляването на завещанието/дарението.

В конкретния случай ответникът по исковете е посочил, че намалението следва да се направи в пари, евентуално – от ап. 40, което съдържа в себе си изявление, че иска да задължи апартамент № 15. Установява се по делото от приетите по делото нотариални актове, че преди вписването на исковата молба ап. 40 е продаден на 3-то лице, а след вписването на исковата молба по чл. 30 от ЗН е продаден и ап. 15, двете продажби са извършени повече от 1 гина след откриване на наследството.

Във въззивното производство не е въведено оплакване срещу извода на СРС, че намалението следва да се извърши в пари.

Установи се от заключението по тройната техническа експертиза, че стойността на $\frac{1}{2}$ ид.ч. от **апартамент № 15** в гр. София , ж.к. Младост 3, бл. 344 /50 453 лв. към откриване на наследството/ надвишава стойността на разполагаемата част /29 221,67лв. към откриване на наследството/ с повече от $\frac{1}{4}$. Същевременно стойността на тази част от апартамента **не** надвишава сбора от стойността на разполагаемата част от $\frac{1}{3}$ и тази на запазената част на заветника В. Х. от $\frac{1}{3}$, поради което и съдът приема, че съобразно чл. 36, ал.2 от ЗН В. Х. може да задържи целия имот , каквното желание е заявила, като тя следва да възмезди ищеца М. Х. с пари според цената по време на **намаляването**, тоест към момента. В пари следва да се възстанови и запазената част на М. Х. **и от апартамент № 40** в ж.к. Младост 4, гр. София бл. 431. Това е така, защото по делото е установено, че този имот е продаден от ответника В. Х. на 15.07.2020г. с нотариален акт № 90 – **преди вписване** на исковата молба по чл. 30 от ЗН, осъществено на 24.09.2020г. Съгласно разпоредбата на **чл. 37 от ЗН** отчужденията на завещаните или подарени недвижими имоти, както и учредяванията на вещни права върху тях, извършени от заветниците или надарените, срещу които е постановено намалението, станали **преди да е изтекла една** година от откриване на наследството или **след като е била вписана исковата молба** за намалението, могат да се **отменят** по иск на наследника, **ако той не може да допълни своята запазена част от имуществото на заветника или надарения и ако приобретателят не допълни запазената част в пари**. Ако не са налице тези условия, то наследникът със запазена част не може да претендира от третото лице, придобило собствеността върху завещаните имоти, нито за собственост на тези имоти, нито за връщането им в наследството, нито за изкупуването им. В този случай наследникът със запазена част има право само на облигационна претенция спрямо заветникът/надарения, който се е разпоредил с наследствените имоти. /В този смисъл Решение 163/17.01.2020г. по дело № 192/2019г. на ВКС, I-во Г.О./ Придобиването на имота от трето лице независимо на какво основание е пречка за възстановяване на запазената част в натура. В този случай възстановяването на запазената част се извършва чрез присъждане на паричния еквивалент на накърнението по цени към момента на намалението. / В този смисъл Решение № 157/31.10.2019г. по дело № 152/2018г- на ВКС, II-ро Г.О. ; Решение № 150 от 25.11.2016 по гр. д. № 1818/2016 г. на ВКС, II-по Г.О./ . В конкретния случай отчуждаването на

апартамент № 40 по нотариален акт № 90/2020г. договора е извършено **преди** вписване на исковата молба по чл. 30 от ЗН. Отчуждаването на апартамент № 15 по нотариален акт № 156/19.11.2020г. е станало след вписването на исковата молба по чл. 30 от ЗН, но доказателства че е предявен иск по чл. 37 от ЗН по делото не са ангажирани, а и по съображения изложени по-горе за приложимостта на чл. 36, ал.2 от ЗН то съдът приема, че възстановяването на запазената част на ищеца от ½ ид.ч. от двата процесни имота може да бъде извършено **само в пари.**

При така възприетото и като съобрази стойността на накърнена запазена част, но и стойността на ½ ид.ч. от **имотите към момента на намалението** , който е постановяването на решението по чл. 30 от ЗН по съображения изложени по-горе / **145 373,50лв.** съгласно заключението по тройната техническа експертиза, което съдът кредитира по съображения, изложени по-горе/, то съдът приема, че възстановяването на запазената част на ищеца от наследството на баща му следва да се извърши, като ответникът по исковете бъде осъден да заплати на ищеца **сума , която не е по-малка от присъдената от СРС в размер на 33 566,67лв.** Следва да се посочи, че с отговора на исковата молба ответникът по исковете е посочил, че признава правото на М. Х. да получи 35 000лв. за възстановяване на накърнената му запазена част от наследството на баща му. С въззивната жалба ответникът по исковете е поискал да се присъди по-малка сума от присъдената от СРС, основание за което не е установено по делото. При така установеното и при съобразяване забраната за влошаване на положението на жалбоподателя, то съдът приема, че въззивникът не следва да бъде осъждан да заплаща по-голяма сума от определената от СРС. Дължи се и законната лихва от влизане в сила на решението до изплащането ѝ.

С оглед гореизложеното съдът приема, че решението на СРС в частта по иска по чл. 30 от ЗН следва да се потвърди.

По исковете по чл. 108 от ЗС :

С въззивната жалба не са въведени конкретни оплаквания срещу правилността на решението на СРС по исковете по чл. 108 от ЗС. При обосноваване на изводите си по тези искове районният съд не е допуснал нарушение на императивна правна норма. С оглед на изхода на делото по иска по чл. 30 от ЗН, като съобрази и че по делото не са въведени твърдения

от ищеца, че е собственик на части от процесните имоти на основания различни от възстановяване на запазената му част от наследството на В. Х. в натура, то решението на СРС в частта, с която са отхвърлени исковете по чл. 108 от ЗС, е правилно и следва да се потвърди.

По отговорността за разноси:

С оглед изхода на делото съдът приема, че разносните по делото следва да се поставят в тежест на въззивника и той следва да бъде осъден да заплати на адв. В. за който не се спори, че е представлявал въззиваемия безплатно на основание на чл. 38, ал.1 от ЗАдв., възнаграждение в размер на 3335,28лв. Същото не е прекомерно при съобразяване на обстоятелството, че по делото са предявени няколко кумулативно съединени иска, цената на имотите обект на исковете, минималните адвокатски възнаграждения по Наредба № 1/2004г. в приложимата й в случая редакцията от ДВ , бр. 88/2022г.

Така мотивиран, Софийски градски съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 20146925/28.06.2021г. по гр.д. 27556 по описа за 2020г. на Софийски районен съд, 70-ти състав **в обжалваната част.**

ОСЪЖДА В. А. Х., ЕГН ***** с адрес: гр. София, ж.к. **** да заплати на адвокат Г. С. В. от САК личен № 1000693510 на основание на чл. 78, ал. 1 от ГПК вр. с чл. 38, ал.2 от Закона за адвокатурата сумата от 3335,28лв. /три хиляди триста тридесет и пет лева и 0,28лв/, представляващи възнаграждение за процесуално представителство на М. В. Х. в производство пред СГС.

Решението може да се обжалва при условията на чл. 280 от ГПК пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от съобщаването му .

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____